

www.oljan.fo

Jan Müller

06 - 01 - 2013

Hetlendingar bera ótta fyri nýggjari Braervanlukku

Hóast tað eru 20 ár síðani liberiska tangaskipið Braer fór á land í Hetlandi, og 85.000 tons av olju fóru í havið, so halda serfrøðingar, at líknandi óhapp kann henda aftur skrivar Shetland Times. Bjarging og trygd minni raðfesting Tað var fyrst í januar mánað 1993, at tangaskipið Braer rakti við land í Garths Ness í Hetlandi. Orsøkin til at vandin fyri eini líknandi vanlukku er til steðar er tann, at bretsku myndugleikarnir hava gjørt av at minka munandi um útreiðslurnar til bjargingarvirkssemi við eitt nú Hetland. Togarar, sum annars skulu forða fyri, at tangaskip, sum fáa maskinskaða, reka móti landi, eru í dag færri í tali enn fyrr. Røddir eru tí frammi í Hetlandi, ársdagin fyri Braer vanlukkuna, at Hetland er ikki nógv væl fyrireikað til eina líknandi vanlukku, nú almennu skerjingarnar hava rakt bjarging og trygd so meint. Eftir Braer óhappið varð spurningurin um at fáa størri togaraorku til havøkini við Hetland nógv frammi. Sutherland kapteynur og fyrrverandi leiðari á sjóbjargingarstøðini í Hetlandi hevur funnist harðliga at myndugleikunum fyri at vilja skerja togaraorkuna í bæði Hetlandi og Orknoyggjunum. Ein sera virkin mótstøða í Hetlandi fekk kortini myndugleikarnar í London at umhugsa ætlaðu sparingarnar og ikki fremja upprunaligu stóru skerjingarnar, men kortini er trygdin í dag ikki í lagi sambært eygleiðarum. Eftir eitt tógvið stríð eydnaðist tað at varðveita ein togara í økinum, men hann er ikki nóg mikið til at kunna forða eini stórari dálkingarvanlukku. Umleið 85.000 tons av lættari olju fóru í havið, tá Braer fekk maskintrupulleikar og fór á land. Í dag er bert ein stóru togari í Skotlandi, sum er førur fyri at forða fyri líknandi hendingum. Hann heldur til í Orknoyggjunum. Túsundtals fuglar doyðu um somu tíð, sum hetlendingar kendu tað, sum var land teirra á eggini til eina umhvørvisliga vanlukku. Hóast óttan so hevði óhappið ikki tær ógvusligu avleiðingar við sær, sum mong roknaðu við. Men tað var eisini hepnu veðurlíkindini, sum vóru ein

orsøk til, at skaðin gjørdist so avmarkaður. Politikarar í Hetlandi og onnur vísa á, at nógva leitingin og framleiðslan á djúpum vatni við Hetland er eisini ein hóttan móti umhvørvinum, og tí verður lagt upp til at oljufeløg og myndugleikar hjálpast at til tryggja, at ein vanlukka ikki tekur seg upp. Føroyar illa fyrireikaðar Braer vanlukkan í Hetlandi og seinni sparingarnar innan bjarging og trygd til havs hava eisini fingið fólk í Føroyum at seta spurningin, hvussu væl Føroyar sum oyggjaland eru fyri at forða einum óhappi av sama slag sum Braer. Her verður ikki minst hugsað um tey mongu olju- og gasstangaskipini, sum fara fram við oyggjunum á veg suður- ella norðureftir. Hvat kann henda, um eitt av hesum risastóru skipum fær maskinbrek nær úr landi í Føroyum, og hvussu eru vit fyri við eitt nú kraftmiklum togarum at taka slík skip uppá sleip, so tey ikki reka á land her. Helst kenna flestu føroyingar hetta svarið. Nú veðurlagið broytist ikki minst í Arktis eru eisini útlit fyri nýggjum siglingarleiðum, sum fara at gera, at nógv størri tal av skipum fara at sigla framvið Føroyum. Alt hetta eru avbjóðingar, sum føroyskir myndugleikar eiga at taka í størsta álvara. Og møguliga átti eisini 20 ára dagurin fyri Braer-óhappinum at fingið okkum at rakna við og sett slík mál at dagsskránna í størri mun.